

VI. stretnutie Dialóg v Cirkvi a spoločnosti

1. zamyslenie

Mt 5, 44 - 45

Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Veď on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých.

Mt 7, 12

Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.

Dialóg je cestou vytrvalosti, ktorá zahŕňa aj stíšenie a bolesť, ale je schopná prijať skúsenosti jednotlivcov i národov. V dialógu je stále východiskovým bodom láska a schopnosť každého človeka milovať. V tomto prípade je nanajvýš potrebné ohľaduplné ohlasovanie v presvedčení, že všetci sme si navzájom bratia a sestry a zároveň deti jediného Otca, ktorý je na nebesiach bez ohľadu na to, či ho niekto uznáva/vyznáva alebo nie, „Veď Boh zosiela dážď i slnko na dobrých i zlých...“ (Mt 5, 44 - 45). Pápež František v encyklike *Fratelli tutti* píše, že len „spolu môžeme hľadať pravdu v dialógu, pokojnej konverzácii alebo zanietenej diskusii. Je to cesta, ktorá si vyžaduje vytrvalosť, tvorí ju aj mlčanie a utrpenie schopné trpezlivo zhromažďovať rozsiahlu skúsenosť ľudí i národov.“ (FT 50)

Hnutia a spoločenstvá vedú už desiatky rokov dialóg s členmi starých chariziem (rehoľníci a rehoľníčky) i s členmi nových chariziem (hnutia, komunity, spoločenstvá). Konajú tak nielen na úrovni osôb zasväteného života, ale aj vo svete rodín. Každé hnutie a spoločenstvo povahou svojej spirituality vytvára rôzne formačné platformy, na ktorých sú všetci zainteresovaní „kandidátmi pre bratské spoločenstvo“ zhromaždené okolo Božieho slova, sviatostí a misie.

Hnutia a spoločenstvá komunikujú aj s veriacimi iných náboženstiev, kde najprv odporúčajú svojim členom vhodnú formáciu, aby do dialógu vstupovali pripravení, pričom stále odporúčajú, aby sa obe strany pridržali Zlatého evanjeliového pravidla: „Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.“ (Mt 7, 12), ktoré sa nachádza prakticky vo všetkých posvätných knihách veľkých svetových náboženstiev.

Prosme teda spoločne za pravdivý dialóg v Cirkvi a spoločnosti: aby sme kráčajúc synodálnou cestou vytrvalosti, trpezlivosti a vzájomného porozumenia boli pozorní voči

skúsenosti ľudí a hnutí i spoločenstiev. Pápež František dodáva že „potrebujeme komunikovať, objavovať bohatstvo každého, dať vyniknúť to, čo nás spája, a s úctou ku všetkým sa pozerat' na rozdiely ako na možnosť rastu. Nevyhnutný je trpezlivý a dôverujúci dialóg tak, aby osoby, rodiny a spoločenstvá mohli odovzdávať hodnoty vlastnej kultúry a prijímať dobro pochádzajúce zo skúsenosti druhých“ (FT 134).

2. zamyslenie

Jn 17, 1 - 3. 17 - 25

Keď to Ježiš povedal, pozdvihol oči k nebu a hovoril: „Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba, tak, ako si mu dal moc nad každým telom, aby všetko, čo si dal ty jemu, im darovalo večný život. A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a tobo, ktorého si poslal, Ježiša Krista. Posväť ich pravdou; tvoje slovo je pravda. Ako si ty mňa poslal na svet, aj ja som ich poslal do sveta a pre nich sa ja sám posväčujem, aby boli aj oni posvätení v pravde. No neprosím len za nich, ale aj za tých, čo sčezú ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktorú si ty dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno - ja v nich a ty vo mne. Nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa. Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, aby videli moju slávu, ktorú si mi dal, lebo si ma miloval pred stvorením sveta. Spravodlivý Otče, svet Ťa nepozná, ale ja Ťa poznám. I oni spoznali, že si ma ty poslal.

Dialóg v Cirkvi a spoločnosti ako dialóg či rozhovor dvoch: dvoch ľudí, dvoch rodín, dvoch cirkví, dvoch politických strán... je príležitosť spoločne sa pozerat' na dôležité témy, otázky spoločného záujmu. Sme pozvaní viesť dialóg, kde ako východiskový stav je, že obidve strany dialógu majú hlboký záujem o tému, ktorá je im drahá.

V rámci viery sú to témy spoločného hľadania pravdy o Bohu i človeku. V otázkach spoločnosti sú to témy týkajúce sa života človeka na zemi. V týchto témach majú byť v rámci dialógu všetky strany rovnoprávne a zorientované. Podmienkou, aby dialóg úspešne prebiehal, je, aby sa všetky strany vzájomne počúvali a usilovali sa pochopiť druhú stranu. Cieľom nesmie byť presvedčanie o svojej pravde, ale spoznávať bohatstvo, postoje a názory druhej strany. Následne je potrebné nájsť to spoločné v pohľade na diskutovanú tému. V dnešnom názorovo pestrom a pluralitnom svete sme na takéto dialóg vlastne „odsúdení“, aby sme sa dokázali na niečom dohodnúť. Vyššie povedané platí pre každý odborný, teologický, vedecký, kultúrny, politický dialóg v spoločnosti alebo v Cirkvi. Platí to aj pre každodenný život kresťanov i pre prežívanie viery činnej v láske, pre „dialóg života“.

Ako prvý dialóg má viesť človek s Bohom. Tento dialóg je modlitba. Tento dialóg je základom všetkých ostatných rovín dialógu. V tejto vertikálnej rovine dialógu nás Boh pozýva zdieľať s ním každodennú realitu života. Je potrebné si uvedomiť, že ide o dialóg v rovine viery. Teda o dialóg v zmysle stretnutia sa so živým Bohom v srdci každého s cieľom budovať svoje osobné poznanie a vzťah s tým, ktorý ako jediný je vlastníkom absolútnej pravdy! Zanedbaním tohto dialógu Bohom sa akoby automaticky zanedbáva aj rovina dialógu s človekom.

V rámci spoločnosti je následne potrebné viesť dialóg a nie monológ. Dialóg je potrebné viesť aj na úrovni zdieľania života a nie len slov. Cirkev a spoločnosť sú

vzájomne pozvané viest' dialóg v základných otázkach i problémoch, ktoré aktuálne trápia ľudstvo s cieľom naplnenia princípu spoločného dobra.

Cirkev je povinná pýtať sa a viesť dialóg s každým človekom v jeho osobnom hľadaní pravdy.

V konečnom dôsledku je úlohou Cirkvi viesť dialóg s človekom v otázkach posledných vecí a naplnenia či konečného zmyslu človeka na zemi. Tento dialóg sa má viesť na úrovni akéhosi duchovného vedenia človeka, aby postupne objavoval základný zmysel svojho jestvovania v Bohu.

Nech teda „dvaja alebo traja“ zjednotení v Ježišovom mene, alebo aj v mene spoločného dobra vždy vedú dialóg lásky s cieľom dosiahnutia lásky vo vzťahu k Bohu i k človeku. Nech spoločne hľadáme čo nás spája a nie rozdeľuje! Pretože bez dialógu zanikne akýkoľvek vzťah, nakoľko dialóg je základnou podmienkou každého vzťahu, do ktorého je človek ako sociálny tvor pozvaný.

Nech sa teda náš vzájomný dialóg v spoločnosti i Cirkvi stane jeden z hlavných zdrojov poznania pravdy a zjednotenia.

3. zamyslenie

Rim 12, 9 - 18

Láska nech je bez pretváranky. Nenávidte zlo, lípňte k dobru. Milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti, v horlivosti neochabujte, buďte vrúcneho ducha, slúžte Pánovi. V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvalí. Majte účasť na potrebách svätých, buďte pobostinní. Žehnajte tých, čo vás prenasledujú - žehnajte a nepreklínajte! Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! Navzájom rovnako zmysľajte; a nezmysľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba. Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé; usilujte sa robiť dobre pred všetkými ľuďmi. Ak je to možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi.

Prís 18, 13

Ak odpovedá (niekto) skôr, než (riadne) počuje, (za) bláznovstvo (sa) mu (to počíta) a (za) hanbu

Jak 1, 19

Vedzte, bratia moji milovaní: každý človek má byť rýchly, keď treba počúvať, ale pomalý do reči a pomalý do hnevu.

Dialóg vnímame ako rozhovor, formu verbálnej komunikácie, ktorou si nielen vymieňame informácie, ale ktorá ovplyvňuje celý náš život.

Nicky a Sila Lee vyjadrujú v časti Umenie komunikovať (Kniha o manželstve) to, že najdôležitejšou časťou komunikácie nie je hovoriť, byť výrečný, byť dobrým rozprávačom, mať vedomosti na dokazovanie a názory na vyhlasovanie. Skutočne dôležité v rozhovore je počúvanie. Biblia ponúka veľa príkladov, kde sa kladie dôraz na počúvanie. Nicky a Sila ďalej uvádzajú aj päť typov slabého poslucháča - rozdávača rád, prerušovača, upokojovala, zdôvodňovača, odpútavača, ktorí narúšajú dobrú komunikáciu. Našli sme sa v nejakom type? Ja áno. A je ich viac. A čo nám pomôže k dobrej komunikácii? Venovanie plnej pozornosti tomu, s kým sa rozprávame (bez prerušovania), vyhýbanie sa rozptyľovaniu inými vecami, prejavenie záujmu; to, že

budeme počúvať inteligentne bez kritizovania a uznáme pocity rozprávajúceho sa s nami. Nakoniec ako posledné spomínajú dávanie rady, ktorú môžeme dať, iba ak nás o to požiadajú.

A čo by bola komunikácia bez lásky? V Liste Rimanom môžeme nachádzať všeobecné smernice pre medziľudské vzťahy založené na láske, ktorých súčasťou je samozrejme komunikácia. A ako povedala sv. Matka Tereza: „Každý človek je pre mňa Kristus.“ Ak si toto uvedomím, asi by som celkom ináč vyjadril(a) svoje myšlienky.

Vyžaduje to pokoru. „Ako sa môžeme cvičiť v pokore: Čo najmenej o sebe hovoriť. Nezaoberať sa sám sebou. Nechciet' usmerňovať záležitosti iných. Radostne prijímať opačné názory a napomenutia. Nevšimáť si chyby iných. Ustúpiť v diskusii, aj keď mám pravdu. Byť láskavý a milý, aj keď ma niekto pobúri. Prijímať nevšímavosť. Vybrať si vždy to, čo je ťažšie. Vyhybať sa zvláštnostiam.“ (sv. Matka Tereza)

Pane, naplň nás svojím Duchom, aby sme s láskou rozprávali s blížnymi tak, ako Ty chceš. Aby tak ako vyjadrila sv. Matka Tereza, sme šíрили lásku, kam prídeme. Nech každý, s kým sa stretneme, odchádza od nás lepší a šťastnejší. Aby sme boli živým vyjadrením Tvojej láskavosti, nosili ju vo svojej tvári, očiach, úsmeve, vo svojom pozdrave. Amen.

4. Pomocné otázky

Dialóg si žiada vytrvalosť a trpezlivosť, ale umožňuje tiež vzájomné porozumenie.

- Dialóg nie je prostým „rozprávaním dvoch“ alebo viac ľudí. Ale snahou vžiť sa do ich situácie, prijať ich uhol pohľadu. Dará sa nám takto pristupovať pri komunikácii v našom cirkevnom spoločenstve?
- Aké platformy / štruktúry pre dialóg sú v našej farnosti vybudované?
- Aká je spolupráca a spolužitie medzi rôznymi skupinami a hnutiami vo farnosti? Ako vnímame členov iných hnutí a spoločenstiev (nezáujem, opovrhovanie alebo príležitosť k obohateniu)?
- Rozvíjame spoluprácu - a teda vzájomné obohatenie - na medzifarskej úrovni? Na úrovni dekanátu? S rehoľnými a inými spoločenstvami v našej oblasti?
- Akú skúsenosť máme s riešením konfliktov a náročných situácií?
- Ako uskutočňuje naša miestna Cirkev dialóg s (a ako sa učí od) ďalších oblastí spoločnosti: sveta politiky, ekonómie, kultúry, svetskej spoločnosti a od chudobných ľudí?
- Usilujeme sa o dialóg s tými, ktorí žijú mimo „nášho“ cirkevného spoločenstva (príslušníci iných náboženstiev, ľudia bez náboženského vyznania ...)?
- Ako podporujeme spoluprácu s náboženskými komunitami prítomnými na našom území a tiež s laickými združeniami a hnutiami a medzi nimi navzájom?
- Aké skúsenosti s dialógom a spoločným úsilím máme spolu s veriacimi iných náboženstiev?
- Aké skúsenosti s dialógom a spoločným úsilím máme spolu s neveriacimi?